

Vastaus vihreän valtuustoryhmän ja 5 muun valtuutetun aloitteeseen rakennusten kuntotiedot luovutettava kuntalaisille maksutta

VD/2603/00.02.00.03/2021
HP/JH/KN/LS

Vihreä valtuustoryhmä sekä 5 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Rakennusten kuntotiedot luovutettava kuntalaisille maksutta.

Vantaan kaupunki on ilmoittanut ryhtyvänsä veloittamaan käsittelymaksun (50 e/alkava tunti) rakennusten kuntoraportteja tilaavilta kuntalaisilta. Maksullisuutta perustellaan julkisuuslain perusteella salassa pidettävän tiedon raporteista poistamisesta aiheutuvalla työllä. Esimerkiksi yhden kuntoraportin tilaamisen hinnaksi oli ilmoitettu noin kolmen tunnin työ, 150 euroa.

Kaupunginvaltuustossa, kaupunginhallituksessa, teknisessä lautakunnassa ja sisäilma-asioiden neuvottelukunnassa on käyty keskustelua rakennusten kuntotietojen julkisuudesta jo pitkään. Kaupunki on vakuuttanut, että sisäilmaa koskevien tietojen jakamisessa pyritään suurimpaan mahdolliseen lainsäädännön mahdollistamaan avoimuuteen.

Vanhempainyhdistyksillä ja kuntalaisilla tulee olla mahdollisuus nähdä ja tutustua kuntoraportteihin ilman erikseen perittävää maksua. Yhdenvertaisuuden näkökulmasta on perusteltua, että rakennusten kuntotiedot ovat kaikkien kuntalaisten saatavissa riippumatta tulotasosta. Rakennusten kuntotietojen mahdollisimman avoin saatavuus edistää luottamusta.

Me aloitteen allekirjoittajat vaadimme, että kaupunki luopuu maksun perimisestä kuntoraporteista. Kuntotietojen maksullisuus on ristiriidassa avoimuuden periaatteen kanssa. Luottamuksen rakentaminen edellyttää avoimuutta.”

Kaupunginvaltuusto 8.3.2021 § 19

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunkiympäristön toimialan kiinteistöt ja tilat -palvelualue teettää konsulttitöinä vuosittain kymmeniä tutkimusraportteja, joiden tarkoituksena on kartoittaa kaupungin omistamien rakennusten kuntoa ja sisäilmaolosuhteita. Raportit ovat pääosin julkisia. Kaupunki julkaisee osan raporteista verkkosivuillaan, minkä lisäksi kenellä tahansa on oikeus asiakirjapyyntö perusteella saada asiakirja, ellei se sisällä lain mukaan salassa pidettävää tietoa. Mikäli asiakirja on osittain salassa pidettävä, kaupungilla on velvollisuus toimittaa se pyytäjälle siten peitettynä, ettei salassapito vaarannu mutta toisaalta turvaten asiakirjajulkisuuden periaatteen toteutumisen mahdollisimman laajasti.

Asiakirjajulkisuudesta ja yleisimmistä salassapitoperusteista säädetään laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (jatkossa julkisuuslaki). Sisäilmaolosuhteisiin liittyvien tutkimusraporttien sisältämät salassa pidettävät tiedot ovat tyypillisesti joko rakennusten turvajärjestelyihin ja väestönsuojeluun

liittyviä tietoja (julkisuuslaki 24 § mom. 1 kohdat 7 ja 8) tai yksittäisen henkilön terveystietoja (julkisuuslaki 24 § mom. 1 kohta 25). Raporteissa olevat terveystiedot liittyvät tilanteisiin, joissa tutkimuksen kohteena olevassa kiinteistössä on todettu sisäilmaoireilua, jota raportissa kuvataan. Oireilu tiettyssä rakennuksessa tai edes tiettyssä tilassa ei automaattisesti ole salassa pidettävää tietoa. Jos oireiden ilmenemispaiikka on kuitenkin rajattu siten, että oireilu on yhdistettävissä yksittäiseen henkilöön, kyse on julkisuuslain nojalla salassa pidettävästä terveystiedosta.

Vantaan kaupunki ei ole tehnyt linjausta sisäilmatutkimusraportteihin liittyvien asiakirjapyyntöjen maksullisuudesta, vaan näihin liittyvissä asiakirjapyyntöissä noudatetaan samoja periaatteita kuin kaikissa muissakin kaupungille tulevissa asiakirjapyyntöissä. Tavanomaiset asiakirjapyyntöt toimitetaan aina veloituksetta. Kaupunginhallitus on kuitenkin tehnyt 26.3.2015 § 54 päätöksen, jonka mukaan erityisiä toimenpiteitä vaativasta asiakirjapyyntöstä veloitetaan tiedon esille hakemisesta sekä salaisten osien tarkastamisesta tai poistamisesta 50 euroa jokaiselta alkavalta tunnilta asiakirjapyyntöä käsittelemään kuluvaan työmäärän mukaan. Kaupunginhallituksen päätös ei erittele maksullisuutta asiakirjan sisällön mukaan eikä se olisi tarkoituksenmukaista. Kaupungin toiminnan läpinäkyvyyden kannalta ja julkisuusperiaatteen toteutumisen turvaamiseksi on tärkeää, että julkisiin asiakirjoihin kohdistuvia asiakirjapyyntöjä käsitellään samojen periaatteiden mukaisesti riippumatta asiakirjojen sisällöstä. Kaupungin tulee aina pyrkiä toiminnassaan avoimuuteen – ei vain sisäilma-asioissa.

Kaikista asiakirjapyyntöistä ei siis veloiteta, vaan ainoastaan niistä, jotka vaativat tavanomaista enemmän työtä tai ovat poikkeuksellisen laajoja. Maksulliset sisäilmatutkimusraportteihin kohdistuvat tietopyynnot koskevat tyypillisesti useita, jopa kymmeniä raportteja, joiden käsittely vaatii päivien työn. Maksullisuuden arvioinnissa huomioidaan pyydettyjen raporttien lukumäärän lisäksi niiden sivumäärä, joka vaihtelee kymmenistä satoihin sivuihin.

Erityisesti oiretietojen peittäminen vaatii harkintaa ja tasapainottelua liittyen siihen, miten parhaiten turvataan asiakirjajulkisuus vaarantamatta yksityishenkilöiden tietosuojaa. Koska työ edellyttää sekä raporttien sisällön ymmärtämistä että tietosuojalainsäädännön ja julkisuuslain tuntemusta, salassa pidettävien tietojen peittäminen tehdään tällä hetkellä aina kaupunkiympäristön toimialan omana työnä.

Tyypillisesti eniten salassa pidettäviä terveystietoja on vanhoissa sisäilmaraporteissa, koska tietosuojaan ei ole raporttia tehdessä kiinnitetty riittävästi huomiota. Henkilötietojen käsittelyyn liittyvä lainsäädäntö on viime vuosina muuttunut ja tietoisuus henkilötietojen suojauksen vaatimuksista on kasvanut. Kaupunkiympäristön toimiala toimii jatkossa siten, että arkaluontoiset henkilötiedot eriytetään niin, että dokumentteja voidaan luovuttaa tiedostoja erikseen käsittelemättä. Kun raportit laaditaan alusta alkaen siten, että ne eivät sisällä yksilöitävissä olevia terveystietoja, kaupunki voi entistä avoimemmin julkaista niitä verkossa. Samalla tietopyyntöjen käsittely helpottuu ja maksullisten tietopyyntöjen osuus vähenee entisestään. Kaupunkiympäristön toimiala soveltaa laskutettavan tietopyynnön vaatimaa työmäärää vanhojen sisäilmaraporttien osalta siirtymäkaudella siten, että laskutusperusteeksi ei riitä muutaman tunnin työ, vaan vasta noin yhden kokonaisen työpäivän kestävä tietopyyntöön vastaaminen käynnistää laskutuksen. Tällä tavoin toimimalla pystytään turvaamaan yksittäisten raporttien toimittaminen maksutta. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii jatkossa siitä, että julkisuuslain mukaista yhden kuukauden määräaikaa noudatetaan tietopyyntöihin vastaamisessa.

Jatkossa sisäilmatiedotteista tehdään aiempaa yksityiskohtaisempia ja kerrotaan aiempaa laajemmin tutkimustuloksista ja löydöksistä.

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään:

- a) antaa vihreälle valtuustoryhmälle ja 5 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus,
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana apulaiskaupunginjohtaja täydensi toimialan vastausta seuraavasti:

Viidennen kappaleen loppuun lisättiin seuraavat virkkeet:

"Kaupunkiympäristön toimiala soveltaa laskutettavan tietopyynnön vaatimaa työmäärää vanhojen sisäilmaraporttien osalta siirtymäkaudella siten, että laskutusperusteeksi ei riitä muutaman tunnin työ, vaan vasta noin yhden kokonaisen työpäivän kestävä tietopyyntöön vastaaminen käynnistää laskutuksen. Tällä tavoin toimimalla pystytään turvaamaan yksittäisten raporttien toimittaminen maksutta.

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii jatkossa siitä, että julkisuuslain mukaista yhden kuukauden määräaikaa noudatetaan tietopyyntöihin vastaamisessa."

Vastauksen loppuun lisättiin seuraava virke:

"Jatkossa sisäilmatiedotteista tehdään aiempaa yksityiskohtaisempia ja kerrotaan aiempaa laajemmin tutkimustuloksista ja löydöksistä."

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että vihreiden kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuma, johon perussuomalaisten kaupunginhallitusryhmä yhtyi:

Jatkossa kaikki tutkimustulokset ja mittaukset, jotka eivät ole ristiriidassa tietosuojalain kanssa, tulee julkistaa kaupungin nettisivuilla. Tietosuoja koskee vain tiettyyn henkilöön yhdistettävissä olevia henkilötietoja eikä näin ollen rakennukseen liittyviä oiretietoja. Tiedonkulun parantamiseksi ja luottamuksen saavuttamiseksi kaupungin sivuilla on hyvä olla sisäilmatutkimukset, oirekyselyjen ja -seurannan tulokset, tarkastuspöytäkirjat ja korjauskehotukset sekä korjausten dokumentointi. Muistutamme myös, että valmiista tiedostoista tai niiden vähäisestä käsittelystä ei saa julkisuuslain mukaan pyytää maksua. Kustannustehokkainta on, kun kaikki dokumentit ovat netissä.

Kaupunginvaltuusto 10.5.2021 § 14

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi kaupunginhallituksen vastaus.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana kaupunginvaltuuston jäsen Anniina Kostilainen esitti jäsen Sirpa Kauppinen kannattamana asian palauttamista valmisteluun.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat asian palauttamista valmisteluun, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 47 jaa-ääntä, 18 ei-ääntä ja yksi tyhjä ääni, yhden valtuutetun ollessa poissa äänestyksestä, joten puheenjohtaja totesi asian käsittelyn jatkuvan.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin seuraava vihreiden valtuustoryhmän pöytäkirjalausuma, johon valtuutetut Jari Jääskeläinen, Tiina Tuomela ja Tanja Vahvelainen sekä perussuomalaisten valtuustoryhmä yhtyivät:

“Jatkossa kaikki tutkimustulokset ja mittaukset, jotka eivät ole ristiriidassa tietosuojalain kanssa, tulee julkistaa kaupungin nettisivuilla. Tietosuoja koskee vain tiettyyn henkilöön yhdistettävissä olevia henkilötietoja eikä näin ollen rakennukseen liittyviä oiretietoja. Tiedonkulun parantamiseksi ja luottamuksen saavuttamiseksi kaupungin sivuilla on hyvä olla sisäilmatutkimukset, oirekyselyjen ja -seurannan tulokset, tarkastuspöytäkirjat ja korjauskehotukset sekä korjausten dokumentointi. Muistutamme myös, että valmiista tiedostoista tai niiden vähäisestä käsittelystä ei saa julkisuuslain mukaan pyytää maksua. Kustannustehokkainta on, kun kaikki dokumentit ovat netissä.”

Liite:

- allekirjoitettu Vihreän valtuustoryhmän ja 5 muun valtuutetun aloite rakennusten kuntotiedot luovutettava kuntalaisille maksutta
- Äänestyspöytäkirja 10.5.2021 § 14

Muutoksenhaku: 2.Valituskielto

Lisätiedot:

Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, puh. 043 826 8687, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi